

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA MACEJA ŠPUNARA [MACIEJ SZPUNAR]
SECINĀJUMI,
sniegti 2017. gada 7. septembrī¹

Lieta C-265/16

VCAST Limited
pret
R.T.I. SpA

(*Tribunale di Torino* (Turīnas tiesa, Itālija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums – Autortiesības un blakustiesības – Reproducēšanas tiesības – Izņēmums – Reproducēšana privātai lietošanai – Pakalpojumu, kuros ar attālo (*cloud computing* [mākoņdatošanas platformā]) videoierakstīšanu tiek veikta televīzijas raidījumu reproducēšana privātai lietošanai, sniegšana bez autortiesību īpašnieku piekrišanas – Pakalpojuma sniedzēja iesaistīšanās minētajā ierakstīšanā – Minēto raidījumu nodošana rīcībā

Ievads

1. Mākoņdatošanu, kas galvenokārt ir zināma ar nosaukumu angļu valodā *cloud computing*, definē kā piekļuvi koplietojamiem konfigurējamiem datošanas resursiem telekomunikāciju tīklā (internets) pēc pieprasījuma un neierobežoti. Tātad runa ir par datošanas infrastruktūras pārceļšanu². *Cloud computing* raksturo iezīme, ka – pretēji, kā tas ir ar ierastajiem datošanas infrastruktūras izmantošanas veidiem – lietotājs neiegādājas vai neiznomā konkrētu informātikas aprīkojumu, bet pakalpojumu veidā izmanto trešajām personām piederošas infrastruktūras jaudas, kuru atrašanās vieta tam nav zināma un kas turklāt var mainīties. No šī lietotāja skatpunkta šīs jaudas atrodas “ kaut kur mākoņos ” (ar ko tiek saprasti nevis atmosfēras, bet gan informātikas mākoņi). Šāda konfigurācija ļauj labāk izmantot resursus, kā arī tos automātiski pielāgot pieprasījuma svārstībām.

2. *Cloud computing* (turpmāk tekstā – “mākoņdatošana”) veidā sniegtie pakalpojumi ir ļoti dažādi un tajos var iekļauties gan vienkāršas datošanas [un] programmatūras infrastruktūras un komunikācijas rīku (elektroniskais pasts) pakalpojumu sniegšana, gan vissarežģītākie pakalpojumi. Starp mākoņdatošanas pakalpojumiem, ko sniedz patērētājiem, viens no visizplatītākajiem ir datu glabāšana. Tādējādi vairāki pakalpojumu sniedzēji bez maksas vai par samaksu piedāvā dažāda lieluma glabāšanas jaudas, izmantojot dažādus komerciālās darbības veidus. Šīs glabāšanas jaudas parasti ir paredzētas saņēmēja privātai lietošanai, bet tajās var būt arī ietvertas koplietošanas funkcijas. Līdz ar glabāšanas pakalpojumiem bieži vien tiek piedāvāti tādi saistītie pakalpojumi kā saglabāto datu indeksēšana vai to apstrāde, piemēram, attēlu apstrādes rīki.

1 Orģinālvaloda – franču.

2 Vikipēdijas franču valodas versija, šķirklis “cloud computing”.

3. Mākoņdatošanas platformā saglabātajos datos var būt ietvertas tostarp ar autortiesībām aizsargātu darbu reprodukcijas, kuras īsteno šo glabāšanas pakalpojumu izmantotājs privātas kopēšanas izņēmuma ietvaros. Tomēr pretēji reprodukcijas materiāla, kas atrodas kopētāja tiešā rīcībā, izmantošanai, veicot reprodukciju mākoņdatošanas platformā, parasti ir nepieciešama glabāšanas pakalpojuma sniedzēja vai citas personas iejaukšanās. Tātad ir leģitīmi uzdot jautājumu, vai šādā situācijā reproducēšanu, kā ir prasīts tiesību aktos, joprojām veic “pats” privātas kopēšanas izņēmuma izmantotājs. Tas ir jautājums, ap kuru ir koncentrētas debātes šajā lietā.

4. Tomēr es domāju, ka, ņemot vērā pamatlīetas faktiskos apstākļus, rodas vēl būtiskāks jautājums – par privātas kopēšanas izņēmuma robežām saistībā ar darbu, kas ir reproducēšanas priekšmets, izcelsmi. Tiesa jau ir aplūkojusi šo jautājumu vairākās lietās attiecībā uz nodevu saistībā ar privātas kopēšanas izņēmumu. Es uzskatu, ka judikatūrai šajā lietā ir jāsniedz daži precizējumi.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

5. Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 8. jūnija Direktīvas 2000/31/EK par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū (Direktīva par elektronisko tirdzniecību)³ 3. panta 2. un 3. punktā ir paredzēts:

“2. Dalībvalstis koordinētajā jomā noteiktu iemeslu dēļ nedrīkst ierobežot brīvību piedāvāt informācijas sabiedrības pakalpojumus no citas dalībvalsts.

3. Uz pielikumā minētajām jomām neattiecas 1. un 2. punkts.”

6. Direktīvas 2000/31 pielikuma “Atkāpes no 3. panta” pirmajā daļā ir paredzēts:

“Kā noteikts 3. panta 3. punktā, 3. panta 1. un 2. punkts neattiecas uz:

– autortiesībām, blakustiesībām [..].”

7. Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Direktīvas 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā⁴ 2. pantā ir noteikts:

“Dalībvalstis paredz ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt tiešu vai netiešu, īslaicīgu vai pastāvīgu reproducēšanu ar jebkādiem līdzekļiem un jebkādā formā, pilnībā vai daļēji:

- a) autoriem – attiecībā uz viņu darbiem;
- b) izpildītājiem – attiecībā uz viņu sniegto priekšnesumu fiksēšanu;
- c) skaņu ierakstu producentiem – attiecībā uz viņu ierakstītajiem skaņu ierakstiem;
- d) filmu pirmo fiksāciju producentiem – attiecībā uz viņu uzņemto filmu oriģināliem un kopijām;
- e) raidorganizācijām – attiecībā uz šo organizāciju raidījumu fiksēšanu neatkarīgi no tā, vai šos raidījumus translē pa vadiem vai bez tiem, to skaitā pa kabeļiem vai ar satelīta palīdzību.”

3 OV 2000, L 178, 1. lpp.

4 OV 2001, L 167, 10. lpp.

8. Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā un 5. punktā ir noteikts:

“2. Dalībvalstis var paredzēt izņēmumus vai ierobežojumus 2. pantā minētajām reproducēšanas tiesībām šādos gadījumos:

[..]

b) reproducēšana uz jebkura materiāla, ko personiskai lietošanai veic privātpersona ar mērķi, kurš ne netieši, ne tieši nav komerciāls, ar nosacījumu, ka tiesību subjekti saņem taisnīgu atlīdzību, kurā ņemta vērā 6. pantā minēto tehnoloģisko pasākumu piemērošana vai nepiemērošana attiecīgajam darbam vai tiesību objektam;

[..]

5. Šī panta 1., 2., 3. un 4. punktā paredzētos izņēmumus un ierobežojumus piemēro tikai dažos īpašos gadījumos, kas nav pretrunā ar darba vai cita tiesību objekta parasto izmantošanu un nepamatoti neskar tiesību subjekta likumīgās intereses.”

Itālijas tiesības

9. Autortiesības Itālijas tiesībās tiek reglamentētas ar 1941. gada 22. aprīļa *legge n. 633/1941 – Protezione del diritto d'autore e di altri diritti connessi al suo esercizio* (Likums Nr. 633/1941 par autortiesību un citu ar to īstenošanu saistīto tiesību aizsardzību, turpmāk tekstā – “Autortiesību likums”). Privātas kopēšanas izņēmums ir paredzēts šī likuma 71.*sexies* pantā šādā redakcijā:

“1. Ir atļauta fonogrammu un videogrammu privāta reproducēšana uz jebkura datu nesēja, ko veic fiziska persona tikai privātai lietošanai un kas tiek veikta bezpeļņas nolūkā un ar mērķi, kurš ne netieši, ne tieši nav komerciāls, ievērojot 102.*quater* pantā minētos tehniskos pasākumus.

2. Šā panta 1. punktā minēto reproducēšanu nevar veikt trešās personas. Pakalpojumu sniegšana, kuras mērķis ir atļaut fiziskai personai reproducēt fonogrammas un videogrammas privātai lietošanai, ir reproducēšanas darbība, uz kuru attiecas 13., 72., 78.*bis*, 79. un 80. panta noteikumi.

[..]

4. Izņemot 3. punktā norādīto gadījumu, tiesību īpašniekiem, neskarot 102.*quater* pantā paredzētos tehniskos pasākumus, ir pienākums ļaut, lai fiziska persona, kas ir iegādājusies aizsargāto darbu vai materiālu likumīgā īpašumā vai likumīgu piekļuvi tam, varētu veikt kopēšanu privātām vajadzībām, pat ja tikai analogu, savai privātai lietošanai, ar nosacījumu, ka šī iespēja nav pretrunā parastai darba vai citu materiālu izmantošanai un neveido netaisnu iedzīvošanos, kaitējot tiesību īpašniekam.”

10. Ar šī likuma 71.*septies* pantu ir ieviestas kompensācijas autortiesību īpašniekiem privātas kopēšanas izņēmuma dēļ. Šī kompensācija tiek finansēta ar nodevu, kas tiek ieturēta no to iekārtu un ierīču cenas, kuras izmanto autortiesību aizsargāto darbu kopiju izgatavošanai. Šī panta 1. punkta pēdējais teikums ir formulēts šādi:

“Par attālā videoieraksta sistēmām šajā punktā minēto atlīdzību maksā persona, kura sniedz pakalpojumu, un tā ir samērīga ar atlīdzību, kas ir saņemta par paša pakalpojuma sniegšanu.”

11. Šis pēdējais teikums tika iekļauts ar tiesību akta 2007. gada 31. decembra grozījumiem. Saskaņā ar Itālijas valdības sniegto informāciju tā iekļaušana izraisīja to, ka Eiropas Komisija uzsāka procedūru sakarā ar pienākumu neizpildi par apgalvotu Direktīvas 2001/29 2. panta “Reproducēšanas tiesības” un 3. panta “Tiesības uz darba izziņošanu [..]” pārkāpumu. Komisijas apgalvojumu dēļ Itālijas iestādes nolēma nenoteikt nodevu par attālā videoieraksta pakalpojumiem. Itālijas tiesas šo izvēli uzskatīja par likumīgu. Proti, *Consiglio di Stato* (Valsts padome, Itālija) sprieda, ka iestādes esot pieņēmušas lēmumu “pilnīgi likumīgi uz laiku apturēt minētā 1. punkta pēdējā teikuma piemērošanu”.

Faktiskie apstākļi, tiesvedība un prejudiciālie jautājumi

12. *VCAST Limited* ir saskaņā ar Apvienotās Karalistes tiesībām dibināta sabiedrība, kas piedāvā saviem lietotājiem informātikas sistēmu mākoņdatošanas (*cloud*) platformā veikt Itālijas televīzijas raidorganizāciju, tostarp arī *R.T.I. SpA* (turpmāk tekstā – “*RTI*”), virszemes apraides brīvi pieejamu raidījumu videoierakstus. Praksē lietotājs izvēlas raidījumu *VCAST* tīmekļa vietnē, kurā ir pieejamas visas pakalpojumā iekļauto televīzijas kanālu programmas. Lietotājs var vai nu norādīt vienu konkrētu raidījumu, vai laika robežas, zinot, ka pirmajā gadījumā tās ir laika robežas, kurās izvēlētais raidījums, kas tiks ierakstīts, ir ieplānots. Pēc tam *VCAST* vadītā sistēma ar savām antenām notver televīzijas signālu un ieraksta izvēlētas programmas laika robežas konkrētajā datu glabāšanas telpā mākoņdatošanas platformā, kuru ir norādījis lietotājs. Šo glabāšanas telpu nodrošina nevis *VCAST*, bet gan neatkarīgi piegādātāji⁵. Tālāk šādi ierakstītie audiovizuālie dati tiek nodoti lietotāja rīcībā saskaņā ar glabāšanas pakalpojuma sniedzēja paredzētajiem noteikumiem. *VCAST* pakalpojums ir iedalāms trīs veidos: viens lietotājam bezmaksas veids, kurš tiek finansēts ar reklāmu, un divi maksas veidi.

13. *VCAST* cēla prasību iesniedzējtiesā – *Tribunale di Torino* (Turīnas tiesa, Itālija) – pret *RTI*, lai tā konstatētu tās darbību likumību, pēc tam, kad tā vajadzības gadījumā būs uzdevusi jautājumu par Autortiesību likuma 71.*sexies* panta 2. punkta atbilstību Konstitūcijai vai Tiesai prejudiciālu jautājumu par Savienības tiesību interpretāciju. *VCAST* būtībā apgalvo, ka uz tās darbību attiecoties privātas kopēšanas izņēmums, jo lietotājs esot tas, kurš faktiski veic ierakstīšanu, un *VCAST* piedāvā tikai nepieciešamo aprikojumu, proti, attālo videoierakstu sistēmu. *VCAST* uzskata, ka tās pakalpojuma likumība tiekot pamatota it īpaši ar Autortiesību likuma 71.*septies* panta 1. punkta pēdējo teikumu, kurā, piemērojot nodevu attālo ierakstu pakalpojumiem, šie pakalpojumi tika pielīdzināti privātas kopēšanas izņēmuma īstenošanai.

14. *RTI* – atbildētāja pamatlietā – apstrīd *VCAST* darbības likumību. Tā iesniedza pretprasību par attiecīgās darbības turpināšanas aizliegumu un kaitējuma, kas nodarīts šīs darbības dēļ, atlīdzināšanu. Ar 2015. gada 30. oktobra pagaidu noregulējuma rīkojumu iesniedzējtiesa noteica pagaidu pasākumus, ar kuriem it īpaši *VCAST* tiek aizliegts turpināt tās darbību attiecībā uz *RTI* televīzijas kanāla programmām.

15. Uzskatot, ka lietas risinājumam ir nepieciešama Savienības tiesību normu, it īpaši Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā ietvertu normu, interpretācija, *Tribunale di Torino* (Turīnas tiesa) apturēja tiesvedību un uzdeva Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai ar Savienības tiesībām, it īpaši ar [Direktīvas 2001/29] 5. panta 2. punkta b) apakšpunktu (kā arī ar [Direktīvu 2000/31] un ar dibināšanas līgumu) ir saderīgs tāds valsts tiesiskais regulējums, kas aizliedz komersantam sniegt privātpersonām pakalpojumu, kura ietvaros mākoņdatošanas platformā ar attālo videoierakstu tiek veikta ar autortiesībām aizsargātu darbu kopēšana privātai lietošanai, komersantam aktīvi iesaistoties ierakstīšanā, ja nav tiesību īpašnieka piekrišanas?”

⁵ Runa ir par tādiem vispārējiem glabāšanas mākoņdatošanas platformā pakalpojumiem kā *Google Drive*.

2) Vai ar Savienības tiesībām, it īpaši ar [Direktīvas 2001/29] 5. panta 2. punkta b) apakšpunktu (kā arī ar [Direktīvu 2000/31] un ar dibināšanas līgumu) ir saderīgs tāds valsts tiesiskais regulējums, kas atļauj komersantam sniegt privātpersonām pakalpojumu, kura ietvaros mākoņdatošanas platformā ar attālo videoierakstu tiek veikta ar autortiesībām aizsargātu darbu kopēšana privātai lietošanai, komersantam aktīvi iesaistoties ierakstīšanā, ja nav tiesību īpašnieka piekrišanas, pret standartizētu atlīdzību par labu tiesību īpašniekam, kas būtībā nozīmē obligātas licencēšanas sistēmas esamību?”

16. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesā tika saņemts 2016. gada 12. maijā. Rakstveida apsvērumus iesniedza pamatlietas dalībnieki, Itālijas, Francijas un Portugāles valdības, kā arī Komisija. Pamatlietas dalībnieki, Itālijas valdība, kā arī Komisija tika pārstāvētas tiesas sēdē, kas notika 2017. gada 29. martā.

Vērtējums

Ievada piezīmes

17. Abi prejudiciālie jautājumi faktiski attiecas uz vienu un to pašu juridisko problēmu, kas aplūkota no diviem atšķirīgiem skatpunktiem. Būtībā runa ir par to, lai noskaidrotu, vai ar minētajos jautājumos norādītajām Savienības tiesību normām dalībvalstīm, kuras ir transponējušas savās valsts tiesībās privātas kopēšanas izņēmumu, ir uzlikts kā pienākums vai, tieši otrādi, ir aizliegts atļaut darbību, kuras būtība ir bez autortiesību īpašnieka piekrišanas sniegt virszemes apraidē attiecīgās dalībvalsts teritorijā brīvi pieejamu televīzijas programmu ierakstīšanas (mākoņdatošanas platformā) pakalpojumu.

18. Attiecībā uz Savienības tiesību normu identifikāciju, kuru interpretācija ir lūgta, skaidri ir norādīts vienīgi Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunkts.

19. Attiecībā uz Direktīvu 2000/31 tiesību norma, kura, iespējams, varētu attiekties uz šo lietu, ir tās 3. panta 2. punkts, kurā dalībvalstīm ir aizliegts ierobežot brīvību piedāvāt informācijas sabiedrības pakalpojumus no citas dalībvalsts. Proti, *VCAST* sniegtais pakalpojums, šķiet, atbilst informācijas sabiedrības pakalpojuma kritērijiem. Tomēr saskaņā ar tā paša panta 3. punktu, skatot kopā ar Direktīvas 2000/31 pielikumu, no šī aizlieguma piemērošanas jomas ir izslēgti ierobežojumi, kas izriet no autortiesību un blakustiesību aizsardzības. Taču tieši uz šī pamata *VCAST* darbība Itālijas tiesībās var tikt uzskatīta par nelikumīgu. Tātad šķiet, ka Direktīvas 2000/31 3. panta 2. punkts šajā lietā nav piemērojams.

20. Attiecībā uz “dibināšanas līgumu” nedz prejudiciālo jautājumu formulējumā, nedz lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ietvertajā argumentācijā nav sniegtas precīzas norādes, lai identificētu tiesību normu primārajās tiesībās, uz kuru atsaucas iesniedzējtiesa. Turklāt, kā to savos apsvērumos apgalvo *RTI*, tas ļauj apšaubīt prejudiciālo jautājumu pieņemamību, ciktāl tie attiecas uz “dibināšanas līgumu”. Attiecībā uz Direktīvu 2000/31 labvēlības garā un ievērojot iepriekšējā punktā izklāstīto argumentāciju es varu ierosināt, ka iesniedzējtiesas izvirzītā tiesību norma ir tā, kura attiecas uz brīvību veikt uzņēmējdarbību, kas ir nostiprināta LESD 56. pantā. Proti, tā kā *VCAST* ir Apvienotajā Karalistē dibināta sabiedrība, tā sniedz savus pakalpojumus pāri robežām, kas tai ļauj izmantot šo brīvību.

21. Tomēr saskaņā ar pastāvīgo judikatūru autortiesību aizsardzība ir primārs vispārējo interešu apsvērums, ar kuru var tikt attaisnoti pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumi⁶. Runa turklāt ir par saskaņotu jomu, kurā konstatēt attiecīgās darbības nelikumību no Savienības tiesību normas skatpunkta ir pietiekami, lai pamatotu ar pakalpojumu sniegšanas brīvību saistītu ierobežojumu. Tādējādi, ņemot vērā atbildi uz prejudiciālajiem jautājumiem, kādu es plānoju ierosināt Tiesai, iespējamo VCAST pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu varētu jebkurā gadījumā lielā mērā pamatot ar autortiesību efektīvu aizsardzību.

22. Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, es tāpat ierosinu izvērtēt prejudiciālos jautājumus vienīgi no Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunkta skatpunkta. Turklāt šajā vērtējumā, lai tas būtu lietderīgs pamatlietas, kura attiecas uz VCAST sniegtā pakalpojuma likumību, strīda risinājumam, tiks ņemts vērā šī pakalpojuma īpašais darbības veids.

Par ierakstīšanas mākoņdatošanas platformā jautājumu privātas kopēšanas izņēmuma ietvaros

23. Atgādinājumam – Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā privāta kopēšana ir definēta kā “reproducēšana uz jebkura materiāla, ko personiskai lietošanai veic *privātpersona* ar mērķi, kurš ne netieši, ne tieši nav komerciāls”⁷. Taču nav strīda, ka reprodukciju īstenošanai un to glabāšanai mākoņdatošanas platformā ir nepieciešama trešo personu iejaukšanās – vispirms no glabāšanas jaudu nodrošinātāja un, iespējams, arī citu personu puses. Tātad ir legītimi uzdot jautājumu, vai un kādā apmērā minētajā tiesību normā ir atļauta šāda iejaukšanās.

24. Pirmkārt, attiecībā uz glabāšanas jaudu valdījumu un nodrošināšanu Tiesas judikatūrā par kompensāciju, kas saistīta ar privātas kopēšanas izņēmumu, šķiet, ir dotas visai skaidras norādes. Proti, saskaņā ar šo judikatūru, pat ja kompensācijas maksātāji principā ir lietotāji, kas īsteno reproducēšanu šī izņēmuma ietvaros, praktisko iemeslu dēļ dalībvalstīm ir tiesības iekasēt minēto kompensāciju no personām, kuras piedāvā publiskai lietošanai palīgierīces vai ierakstīšanas iekārtas⁸. Lai gan šī nodošana publiskai lietošanai visbiežāk tiek īstenota, pārdodot datu nesējus un iekārtas, tā ka kompensācija tiek iekasēta saskaņā ar šīs pārdošanas cenu, manuprāt, nav nekāda principiāla šķēršļa tam, lai kompensācija iegūtu glabāšanas mākoņdatošanas platformā jaudas nodrošināšanas veidu. Šī nostāja tiek pamatota ar Tiesas judikatūru, saskaņā ar kuru kompensācija, kas saistīta ar privātas kopēšanas izņēmumu, var attiekties uz reprodukcijām, ko ir īstenojusi privātpersona ar trešajai personai piederošas ierīces palīdzību⁹.

25. Otrkārt, attiecībā uz trešo personu iejaukšanos pašā reproducēšanas darbībā es uzskatu, ka Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunkta pārāk stingra interpretācija nav pamatota. Ir skaidrs, ka darba reproducēšanai privātas kopēšanas izņēmuma ietvaros un tā ierakstīšanai mākoņdatošanas platformā, tādat datu glabāšanas telpā, kas atrodas ārpus tiešas reproducēšanu īstenojošā lietotāja ietekmes, ir nepieciešama trešo personu iejaukšanās neatkarīgi no tā, vai tas būtu šīs telpas piegādātājs vai cita persona. Proti, ar to, ka lietotājs inicializē reproducēšanu, tiek aizsākts noteikts skaits vairāk vai mazāk automatizētu procesu, kuru rezultātā tiek radīta attiecīgā darba kopija. Es nedomāju, ka šis reproducēšanas veids būtu jāizslēdz no privātas kopēšanas izņēmuma jomas vienīgi trešo personu iejaukšanās apstākļa dēļ, kas pārsniedz vienkāršu palīgierīču un iekārtu nodrošināšanu. Tik ilgi, kamēr tas ir lietotājs, kurš uzņemas reproducēšanas iniciatīvu un kurš nosaka priekšmetu un

6 Skat. it īpaši spriedumu, 2011. gada 4. oktobris, *Football Association Premier League u.c.* (C-403/08 un C-429/08, EU:C:2011:631, 94. punkts un tajā minētā judikatūra).

7 Mans izcēlums.

8 Skat. it īpaši spriedumu, 2010. gada 21. oktobris, *Padawan* (C-467/08, EU:C:2010:620, 45. un 46. punkts).

9 Spriedums, 2015. gada 5. marts, *Copydan Båndkopi* (C-463/12, EU:C:2015:144, 91. punkts).

kārtību, es nesaskatu būtisku atšķirību starp tādu rīcību un reproducēšanu, ko ir īstenojis šis pats lietotājs ar iekārtu palīdzību, kuras ir tā tiešā valdījumā¹⁰. Turklāt iepriekšējā punktā minētajā judikatūrā ir tieši pieļauts, ka kompensācija, kas saistīta ar privātas kopēšanas izņēmumu, attiecas uz reproducēšanu, kura ir īstenota reproducēšanas pakalpojumu sniegšanas ietvaros¹¹.

26. Tas, ka trešo personu dalība reproducēšanas īstenošanā var notikt par samaksu, neietekmē šo konstatējumu, jo prasība par nekomerciāliem nolūkiem, kas izvirzīta Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā, neattiecas uz trešo personu iespējamu dalību, bet gan uz to, kā kopiju izmanto privātas kopēšanas izņēmuma izmantotājs.

27. Visbeidzot, es piebildīšu, ka apstākļi, kuru *RTI* izvirzīja tiesas sēdē, ka lietotājs mākoņdatošanas platformā ierakstīto saturu var koplietot ar citiem interneta lietotājiem, tādējādi pārsniedzot kopijas privātu lietošanu, man šķiet neatbilstīgs. Proti, datu glabāšanas mākoņdatošanas platformā pakalpojumos bieži ir ietvertas šo datu koplietošanas funkcijas. Tādējādi, tā kā šāda pakalpojuma ietvaros ir tikusi ierakstīta aizsargāta priekšmeta kopija, lietotājam ir tehniski iespējams koplietot šo kopiju ar nenoteiktu un, iespējams, būtisku skaitu trešo personu. Šāda koplietošana var pārsniegt attiecībā uz privātu kopiju atļautas lietošanas apjomu un šī iemesla dēļ būt kvalificēta kā neatļauta [piekļuves] nodrošināšana. Tomēr šī iespējamība neattiecas uz ierakstīšanu mākoņdatošanas platformā, jo pašlaik katra kopija, it īpaši ciparu formātā, var tik vienkārši koplietota ar interneta palīdzību, pārkāpjot autortiesības. Nepieļaut šādus pārkāpumus ir lietotāju atbildība. Turpretī mani nepārlicina tas, ka vienīgi teorētiskas šādas iespējamības esamības dēļ ierakstīšana mākoņdatošanas platformā būtu jāizslēdz no privātas kopēšanas izņēmuma izmantošanas.

28. Tādējādi man nešķiet, ka jebkāds elements norādītu uz to, ka ar Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktu netiek pieļauts, ka reproducēšana šajā pantā paredzētā izņēmuma ietvaros tiek īstenota glabāšanas telpā “mākoņdatošanas platformā”.

Par reproducēšanas priekšmeta pieejamības jautājumu

29. Šķiet, ka situācija attiecībā uz privātas kopēšanas izņēmuma ietvaros reproducēto darbu izcelsmi ir sarežģītāka. Lai gan Tiesas judikatūrā, no vienas puses, tiek atzīts, ka kopijas tiek izgatavotas ar trešajām personām piederošu iekārtu palīdzību, tajā, no otras puses, ir prasīts, lai reproducēšanas priekšmets lietotājam būtu pieejams likumīgi. Es šaubos, ka tāds pakalpojums, kādu piedāvā *VCAST*, atbilst šai pēdējai minētajai prasībai.

¹⁰ Pat ja tas nav šīs lietas priekšmets, es piebildīšu, ka privātas kopēšanas izņēmuma interpretācija, ar kuru tiek izslēgta jebkāda trešo personu iejaukšanās, mūsdienās radītu arī citas problēmas. Proti, arvien biežāk pakalpojumu veidā piedāvā ne tikai glabāšanas telpas, bet arī reproducēšanas īstenošanai nepieciešamo programmatūru. Tādējādi reproducēšana, kas tiek veikta no attiecīgajam lietotājam piederoša materiāla datu nesēja (piemēram, kompaktdiska) viņa datora diskā – rīcība, uz kuru *par excellence* attiecas privātas kopēšanas izņēmums, – var tikt veikta ar datu ierakstīšanas programmatūras palīdzību, kas nav instalēta minētā lietotāja datorā, bet gan kāds pakalpojuma sniedzējs to var būt nodrošinājis no attāluma kā pakalpojumu. Tātad šī pakalpojuma sniedzēja iejaukšanās ir neizbēgama, lai reproducēšana varētu notikt. Tādējādi nebūtu loģiski izslēgt šādu reproducēšanu no privātas kopēšanas izņēmuma izmantošanas, lai gan šis izņēmums tiktu piemērots reproducēšanai, kas ir īstenota ar lietotāja datorā instalētas programmatūras palīdzību.

¹¹ Spriedums, 2010. gada 21. oktobris, *Padawan* (C-467/08, EU:C:2010:620, 46. punkts).

Reproducēšanas priekšmeta pieejamība saskaņā ar Tiesas judikatūru

30. Tiesai jau ir bijusi iespēja atbildēt uz jautājumu, vai ar Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktu tiek liegts valsts tiesiskais regulējums, kurā ir paredzēta kompensācija par aizsargāto darbu kopijām, kas ir tikušas īstenotas ne tikai ar trešajai personai piederošas ierīces palīdzību, bet arī no šādas ierīces¹². Tiesa ir atbildējusi noliedzoši, izsakot apsvērumu, ka ar tiesību normu nekādi netiek reglamentēta juridiskā saikne, kāda pastāv starp personu, kura īsteno reproducēšanu privātas kopēšanas izņēmuma ietvaros, un šim nolūkam izmantoto ierīci¹³, un ka tādad izmantotā ierīce katrā ziņā var piederēt trešajām personām¹⁴.

31. Šis Tiesas konstatējums var likt uzskatīt, ka uz jebkuru kopiju, kas izgatavota fiziskas personas privātai lietošanai, attiecas Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzētais izņēmums. Tomēr šajā secinājumā ir jāprecizē nianses.

32. Proti, Tiesa ir arī spriedusi, ka privātas kopēšanas izņēmuma izmantošanas nosacījums ir reproducēšanas avota likumība¹⁵. Citiem vārdiem, Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunkts “noteikti nozīmē, ka šajā tiesību normā minētās reproducēšanas priekšmets ir aizsargāts darbs, nevis viltots vai pirātiskas darbības rezultātā radies darbs”¹⁶.

33. Tādējādi, pirms tas iegūst tiesības īstenot reproducēšanu savai privātai lietošanai, lietotājam ir jāiegūst likumīga pieeja attiecīgajam darbam. Kā mēs to redzējam, šai pieejai nav obligāti jānotiek, pārķot materiālu datu nesēju, kurš šo darbu satur. Tā var notikt, izziņojot darbu sabiedrībai ar autortiesību īpašnieku atļauju. Es pieļauju, ka šī pieeja var arī notikt kāda Savienības tiesību aktos paredzēta autortiesību vai blakustiesību izņēmuma ietvaros. Turpretī pieeja privātas kopēšanas izņēmuma izmantošanas nolūkā nevar notikt, izplatot darbu vai izziņojot to sabiedrībai bez autortiesību īpašnieku piekrišanas.

34. Tādējādi, ievērojot šos apsvērumus, ir jāvērtē nosacījumi, saskaņā ar kādiem lietotājiem ir pieejami televīzijas raidījumi VCAST sniegtā ierakstīšanas pakalpojuma ietvaros.

Pieeja reproducēšanas priekšmetam “VCAST” sniegtā ierakstīšanas pakalpojuma ietvaros

35. Atgādinājumam – saskaņā ar VCAST sniegtā pakalpojuma aprakstu, kas ir ietverts lēmumā lūgt prejudiciālu nolēmumu un ko lietas dalībnieki nav apstrīdējuši, šajā pakalpojumā lietotājs VCAST tīmekļa vietnē izvēlas televīzijas kanālu un ierakstāmās laika robežas. Pēc tam tā ir VCAST, kas ar sava aprīkojuma palīdzību notver virszemes apraides (tādad ar virszemes apraides viļņiem izplatītu) televīzijas signālu un ieraksta lietotāja izvēlētās laika robežas datu glabāšanas telpā mākoņdatošanas platformā, kuru tas ir norādījis.

36. Tādad, manuprāt, no šī apraksta skaidri izriet, ka iespējai izmantot VCAST īstenoto reproducēšanu kā priekšnosacījums nekādi nav izvirzīts tas, ka lietotājam ir jābūt pieejamām Itālijas virszemes televīzijas programmām. Tādad lietotājam var vispār nebūt pieejas tām, ja viņa īpašumā nav nedz televīzijas antenas, nedz televizora, un viņam šo pieeju sniedz VCAST, nodrošinot viņam izvēlētos raidījumus. Ir skaidrs, ka ar šādu rīcību VCAST neveic Itālijas televīzijas kanālu programmu vispārēju retranslāciju. Tomēr tas nekādi neietekmē mūs interesējošo jautājumu šajā lietā, uz kuru neattiecas iespēja vispārēji aplūķot televīziju, bet gan pieeju reproducētajiem raidījumiem VCAST sniegtā pakalpojuma ietvaros.

12 Spriedums, 2015. gada 5. marts, *Copydan Båndkopi* (C-463/12, EU:C:2015:144, 80. punkts).

13 Spriedums, 2015. gada 5. marts, *Copydan Båndkopi* (C-463/12, EU:C:2015:144, 86. punkts).

14 Spriedums, 2015. gada 5. marts, *Copydan Båndkopi* (C-463/12, EU:C:2015:144, 89. punkts).

15 Skat. spriedumu, 2014. gada 10. aprīlis, *ACI Adam* u.c. (C-435/12, EU:C:2014:254, 41. punkts).

16 Spriedums, 2015. gada 5. marts, *Copydan Båndkopi* (C-463/12, EU:C:2015:144, 82. punkts).

37. To, ka tieši *VCAST* tās lietotājiem kalpo kā pieejas avots raidījumiem, kuri ir reproducēšanas priekšmets, pamato apstākļi, kas tika apstiprināti tiesas sēdē, ka *VCAST* sniegtajā pakalpojumā nav ietverta (vai vismaz pamatlietas faktisko apstākļu rašanās laikā nebija ietverta) tikai Itālijas teritorija. Tādējādi šī pakalpojuma lietotājiem, lai iegūtu pieeju raidījumiem, nav pat nepieciešams atrasties Itālijas virszemes televīzijas apraides pārklājuma zonā¹⁷. Citiem, *VCAST* pakalpojums neattiecas tikai uz personām, kurām ir faktiski pieejamas Itālijas virszemes televīzijas programmas, nedz pat uz personām, kurām tās teorētiski varētu būt pieejamas.

38. Protams, *VCAST* pārstāvis tiesas sēdē paziņoja, ka pakalpojumam pēc vajadzības var tikt noteiktas ģeogrāfiskas robežas. Tomēr problēma nav noskaidrot, vai šim pakalpojumam ir vai nav ģeogrāfiskas robežas. Turklāt šāds ierobežojums varētu būt pretrunā ja ne iekšējā tirgus noteikumu burtam, tad vismaz to garam¹⁸. Proti, vienīgi apstākļi, ka attiecīgais pakalpojums var tikt īstenots ārpus Itālijas virszemes apraides pārklājuma zonas, pierāda, ka tas nav balstīts uz privātas kopēšanas izņēmuma loģiku, jo tā nozīmē to, ka lietotājam ir iepriekšēja un likumīga pieeja darbam, kurš ir reproducēšanas priekšmets. Taču šī pakalpojuma gadījumā jau pati reproducēšana lietotājam veido vienīgo pieejas līdzekli reproducējamajam darbam.

39. Kādu uzdevumu tādā gadījumā pilda *VCAST*? Atbilde nav nepārprotama, jo tās uzdevumā ir apvienota nodrošināšanas rīcība un reproducēšanas rīcība. Es pieņemu *VCAST* labvēlīgu interpretāciju, kurā noteikti ir paredzēta vieta lietotāja izgatavotai privātai kopijai. Tātad mans vērtējums ir šāds.

40. *VCAST* nodrošina saviem lietotājiem Itālijas televīzijas raidorganizāciju raidījumus, kas ir viens no izziņošanas sabiedrībai veidiem, uz kuru attiecas Direktīvas 2001/29 3. pants. Lietotājs iegūst pieeju raidījumam, pasūtot tā reproducēšanu, kas tiks īstenota tā glabāšanas telpā mākoņdatošanas platformā. Lai gan pašai reproducēšanas rīcībai var izmantot privātas kopēšanas izņēmumu, tas neattiecas uz iepriekšēju nodrošināšanas rīcību, kas veido šīs reproducēšanas pamatu. Lai kāda darbība būtu likumīga, tās nodrošināšanai tātad ir jābūt likumīgai, jo tās nelikumības gadījumā izņēmuma piemērošana būtu izslēgta¹⁹.

41. *VCAST* nodrošina raidījumus saviem lietotājiem bez autortiesību īpašnieku piekrišanas. Ja runa būtu par tādiem darbiem kā fonogrammas un videogrammas, kas parasti tiek tirgotas par tiesību īpašniekiem samaksātu atlīdzību, manuprāt, nebūtu nekādu šaubu, ka šī nodrošināšana ir pārkāpums. Šīs lietas specifika ir apstākļi, ka runa ir par virszemes televīzijas programmām, kas ir brīvi pieejamas lietotājiem, kuri atrodas apraides pārklājuma zonā²⁰. Tātad ir jāizvērtē, vai šai specifikai ir noteicoša ietekme uz problēmas risinājumu.

Brīvi pieejamu televīzijas raidorganizāciju tiesību aizsardzība

42. Vispirms es norādīšu, ka, manuprāt, atbilde uz šo jautājumu ir noliedzīga vairāku apsvērumu dēļ.

17 Šīs apraides zonas robežas *grosso modo* parasti ir katras dalībvalsts teritorija. Programmas, protams, var tikt licencēti retranslētas citās valstīs, proti, ar kabeļa vai satelīta palīdzību. Tomēr šajā gadījumā pieeja programmām notiek ar operatora, kas – parasti par maksu – īsteno retranslāciju, sniegtā pakalpojuma starpniecību.

18 Skat. spriedumu, 2011. gada 4. oktobris, *Football Association Premier League u.c.* (C-403/08 un C-429/08, EU:C:2011:631, 87.–89. punkts). Šo tēmu es sīkāk neizvērsīšu, jo tā neattiecas uz šajā lietā izvirzītajiem juridiskajiem jautājumiem.

19 Ir iespējams arī cits vērtējums, saskaņā ar kuru *VCAST* neveic iepriekšēju nodrošināšanu, bet gan raidījuma reproducēšanu uz televīzijas signāla, ko tā pati notver, pamata, un ar to pašu rīcību peļņas nolūkā nodrošina šo reproducēšanu lietotājam (jo reprodukcija tiek ierakstīta tieši viņam pieejamajā glabāšanas telpā). Tomēr šādā gadījumā faktiskais reproducēšanas autors nepārprotami būtu *VCAST*, nevis tās pakalpojuma lietotājs, un ar to būtu izslēgta jebkāda atsaukšanās uz privātas kopēšanas izņēmumu.

20 Iespējamās obligātas nodevas maksājums nav atlīdzība par sabiedriskās radio apraides pakalpojumu un nav nosacījums tās izmantošanai (skat. spriedumu, 2016. gada 22. jūnijs, *Český rozhlas*, C-11/15, EU:C:2016:470, 23.–27. punkts).

– *Pakalpojuma ģeogrāfiskais apjoms*

43. Kā norādīju iepriekšējos punktos, *VCAST* sniegtajā pakalpojumā – vismaz pamatlīnijas faktisko apstākļu rašanās laikā – nebija ietverta tikai Itālijas teritorija, kas ir arī Itālijas virszemes televīzijas apraides pārklājuma teritorija. Tādējādi ikviens interneta lietotājs pasaulē varēja pasūtīt un saņemt savā glabāšanas telpā mākoņdatošanas platformā televīzijas, kura tam nebūtu pieejama bez *VCAST* pakalpojuma, raidījumu reproducēšanu. Manuprāt, ar šo elementu vienu pašu ir pietiekami, lai šādu pakalpojumu izslēgtu no privātas kopēšanas izņēmuma piemērošanas jomas. Apstākļi, ka šīs programmas ir pieejamas brīvi un bez maksas, nekādi nemaina šo konstatējumu, jo šī pieejamība un tāād autortiesību īpašnieku monopola iespējama ierobežošana attiecas tikai uz virszemes televīzijas apraides pārklājuma zonu un nevar radīt sekas ārpus šīs zonas.

– *Radio un televīzijas raidorganizāciju aizsardzība pret to autortiesību pārkāpumiem*

44. Neatkarīgi no *VCAST* sniegtā pakalpojuma ģeogrāfiskā apjoma Direktīvas 2001/29 tiesību normu interpretācija, kāda izriet no Tiesas judikatūras, manuprāt, nepieļauj konstatējumu, saskaņā ar kuru televīzijas raidorganizācijām esot liegta to autortiesību aizsardzība to programmu brīvās pieejamības dēļ.

45. Proti, attiecībā uz darbu izziņošanu sabiedrībai (kas ir aizsargāta ar Direktīvas 2001/29 3. pantu) Tiesa, balstoties pamatā uz Bernes konvenciju²¹ un tās paskaidrojošo rokasgrāmatu, nosprieda, ka izziņošana, kuru ir veikusi cita raidorganizācija, nevis tā, kura pārraidīšanu ir veikusi pirmo reizi, ir jāvērtē kā veikta citai sabiedrībai, nevis tai, kurai sākotnēji ir paredzēts darbu izziņot, proti, jaunai sabiedrībai²². Tiesas ieskatā, tas izriet no apstākļa, ka autors, atļaujot sava darba pārraidīšanu, ņem vērā vienīgi tiešos izmantotājus, proti, uztveršanas aparātu īpašniekus, kas individuāli vai privātā vai ģimenes lokā skatās vai klausās raidījumus. Savukārt, līdzko šī uztveršana notiek nolūkā sasniegt visplašāko auditoriju un dažreiz peļņas gūšanas nolūkā, iespēja noklausīties vai noskatīties darbu tiek dota jaunai sabiedrības daļai²³.

46. Tiesa no tā secināja, ka signāla izplatīšana, ko ar televizoru starpniecību viesnīcas istabās veic viesnīcas vadītājs, ir izziņošana sabiedrībai, kam ir nepieciešama autortiesību īpašnieku atļauja. Proti, joprojām Tiesas ieskatā, šīs iestādes klienti ir jauna sabiedrība, kas minētā vadītāja iejaukšanās neesamības gadījumā, pilnībā atrodoties pirmo reizi veiktās pārraidīšanas pārklājuma zonā, principā nevarētu uztvert pārraidīto darbu²⁴. Šī Tiesas nostāja pēc tam tika apstiprināta attiecībā uz cita veida iestādēm²⁵.

47. Manuprāt, tas pats attiecas uz tāda pakalpojuma, kādu sniedz *VCAST*, gadījumu. Šī sabiedrība neapšaubāmi ir no citām televīzijas raidorganizācijām, kuras ir veikušas sākotnējo pārraidīšanu, atšķirīga raidorganizācija. Tātad šī pakalpojuma lietotāji neatkarīgi no apstākļa, vai tie atrodas vai neatrodas sākotnējās pārraidīšanas zonā, veido jaunu sabiedrību, kas nav ņemta vērā no autortiesību īpašnieku puses šo pārraižu atļaujas [saņemšanas] nolūkā. Turklāt šis pakalpojums tika sniegts peļņas nolūkā²⁶. No tā izriet, ka tas, ka *VCAST* nodrošina televīzijas raidījumus tās ierakstīšanas pakalpojumu ietvaros, veido televīzijas raidorganizāciju autortiesību un citu personu, kuras ir tiesību īpašnieces, tiesību pārkāpumu, ja tas tiek īstenots bez viņu atļaujas.

21 Bernes konvencija par literatūras un mākslas darbu aizsardzību (Parīzes 1971. gada 24. jūlija akts) redakcijā, kas izriet no 1979. gada 28. septembra grozījumiem.

22 Spriedums, 2006. gada 7. decembris, *SGAE* (C-306/05, EU:C:2006:764, 40. punkts).

23 Spriedums, 2006. gada 7. decembris, *SGAE* (C-306/05, EU:C:2006:764, 41. punkts).

24 Spriedums, 2006. gada 7. decembris, *SGAE* (C-306/05, EU:C:2006:764, 42. punkts).

25 Skat. it īpaši spriedumu, 2016. gada 31. maijs, *Reha Training* (C-117/15, EU:C:2016:379, 46. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 62. punkts).

26 Atbilstoši lietotāja izvēlētajam veidam šis pakalpojums ir vai nu par maksu, vai tiek finansēti no reklāmas ienākumiem.

48. Šī nodrošināšana ir nelikumīga arī saskaņā ar Tiesas konstatējumiem spriedumā *ITV Broadcasting* u.c.²⁷. Šajā lietā, kas attiecās uz televīzijas raidījumu retranslāciju internetā un kas tād bija līdzīga pamatlītai, Tiesa sprieda, ka Savienības likumdevēja griba, regulējot situācijas, kurās attiecīgais darbs tiek vairākkārt izmantots, ir bijusi tāda, lai katru darba raidīšanu vai retranslāciju, kura tiek veikta īpašā tehniskā veidā, principā individuāli atļautu attiecīgā darba autors. Taču, ņemot vērā, ka darbu izplatīšana, retranslējot internetā virszemes televīzijas apraidi, tiek veikta īpašā tehniskā veidā, kas atšķiras no sākotnējās izziņošanas, tā ir jāuzskata par izziņošanu Direktīvas 2001/29 3. panta 1. punkta izpratnē²⁸.

49. Tiesa izdarīja šo secinājumu, neskatoties uz to, ka attiecīgā pakalpojuma sniedzējs tajā lietā apgalvoja, ka pakalpojumu lietotājiem ir piekļuve vienīgi tādu raidījumu saturam, kurus tiem jau ir tiesības skatīties attiecīgajā dalībvalstī (proti, Apvienotajā Karalistē), izmantojot to televīzijas licences²⁹, un ka tād saskaņā ar šī pakalpojumu sniedzēja argumentāciju šos lietotājus nevarot uzskatīt par jaunu sabiedrību attiecībā pret sabiedrību, uz kuru jau bija vērsta sākotnējā pārraidīšana. Tāpēc Tiesa uzskatīja, ka attiecībā uz tādu darbu raidīšanu, kuri ir iekļauti virszemes apraidē, un šo pašu darbu izplatīšanu internetā katrai no šīm abām raidīšanām, ņemot vērā, ka katra no tām tiek veikta īpašos tehniskos apstākļos, izmantojot atšķirīgus aizsargāto darbu raidīšanas veidus, un katra no tām ir paredzēta atšķirīgai sabiedrībai, ir jāsaņem individuāla un atsevišķa attiecīgo autoru atļauja. Šādos apstākļos vairs nav jāizvērtē nosacījums par [izziņošanu] jaunai sabiedrībai, kam ir nozīme vienīgi tādās situācijās, kurās ir viens un tas pats tehniskais izziņošanas līdzeklis³⁰.

50. Izdarot secinājumu – Tiesa nosprieda, ka “izziņošana sabiedrībai” Direktīvas 2001/29 3. panta 1. punkta izpratnē ir jāinterpretē tādējādi, ka tā aptver virszemes televīzijas apraidē raidītu darbu retranslāciju:

- ko veic cita organizācija, nevis sākotnējā raidorganizācija,
- izmantojot interneta datu plūsmu, kas darīta pieejama šīs organizācijas abonentiem, kuri var uztvert šo retranslāciju, pieslēdzoties šīs organizācijas serverim,
- ņemot vērā, ka šie abonenti atrodas minētās virszemes televīzijas apraides aptveršanas zonā un var likumīgi to uztvert ar televīzijas uztvērēju³¹.

51. Atliek tikai iepriekšējā punkta otro ievilkumu aizstāt ar “izmantojot *reproducēšanu, kas padarīta pieejama šīs organizācijas abonentiem, kuri var uztvert šo retranslāciju, pieslēdzoties savam glabāšanas pakalpojumu serverim*”, lai šī judikatūra būtu pilnībā piemērojama šai lietai. Turklāt ir jāuzsver, ka VCAST pat nepārbauda, vai tās lietotājiem ir tiesības un tehniskie līdzekļi Itālijas televīzijas virszemes apraides programmu saņemšanai.

– “AKM izņēmuma” nepiemērojamība

52. Ir taisnība, ka Tiesas nostāju ir nedaudz iespaidojis nesenais spriedums AKM³². Proti, šajā spriedumā Tiesa sprieda, ka vienlaicīga, pilnīga un neizmainīta valsts radiopārraižu iestādes radiopārraižu pārraidīšana ar iekšzemes kabeļiem valsts teritorijā – tād ar tehnisku līdzekli, kas atšķiras no tā, kurš izmantots sākotnējā radiotranslācijā – nav izziņošana sabiedrībai

27 Spriedums, 2013. gada 7. marts (C-607/11, EU:C:2013:147).

28 Spriedums, 2013. gada 7. marts, *ITV Broadcasting* u.c. (C-607/11, EU:C:2013:147, 24. un 26. punkts).

29 Spriedums, 2013. gada 7. marts, *ITV Broadcasting* u.c. (C-607/11, EU:C:2013:147, 10. punkts).

30 Spriedums, 2013. gada 7. marts, *ITV Broadcasting* u.c. (C-607/11, EU:C:2013:147, 39. punkts).

31 Spriedums, 2013. gada 7. marts, *ITV Broadcasting* u.c. (C-607/11, EU:C:2013:147, 40. punkts un rezolutīvās daļas 1. punkts).

32 Spriedums, 2017. gada 16. marts (C-138/16, EU:C:2017:218).

Direktīvas 2001/29 3. panta 1. punkta izpratnē, jo sabiedrību, kurai šī pārraidīšana ir veikta, nevar uzskatīt par jaunu sabiedrību³³. Tomēr man šķiet, ka šis risinājums ir balstīts uz nosacījumu –kas jāpārbauda iesniedzējtiesai –, ka autortiesību īpašnieki ir ņēmuši vērā attiecīgo retranslāciju, piešķirot atļauju, kuru tie ir devuši sākotnējai pārraidīšanai³⁴.

53. Attiecīgais spriedums šajā ziņā nav pilnīgi skaidrs. Tomēr jebkura cita interpretācija nozīmētu, ka ar to tiek skaidri grozīts no *ITV Broadcasting* u.c.³⁵ izrietošais noteikums, saskaņā ar kuru, ja tiek izmantots cita veida tehniskais līdzeklis, jautājums par jaunas sabiedrības esamību nav atbilstīgs³⁶. Taču minētajā spriedumā nekas nenorāda uz to, ka Tiesa būtu gribējusi veikt šādu grozījumu.

54. Turklāt vispārējs noteikums, saskaņā ar kuru, ja darba, kura radiotranslācija jau ir notikusi, pārraidīšanu veic cita raidorganizācija, nevis tā, kas ir veikusi šo radiotranslāciju, tā pārraidīšana nav izziņošana sabiedrībai, šķiet, ir pretrunā Bernes konvencijas 11.*bis* panta 1. punkta ii) apakšpunktam, ar kuru autoriem tiek piešķirtas ekskluzīvās tiesības atļaut “savu darbu raidījumu jebkādu izziņošanu [...] vispārējai zināšanai [...], ja šādu pārraidi veic cita organizācija, nevis tā, kura to darījusi pirmo reizi”. Taču saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru jēdziena “izziņošana sabiedrībai” Direktīvas 2001/29 3. panta 1. punkta izpratnē ir jāveic atbilstoši minētajai konvencijas tiesību normai³⁷.

55. Jānorāda arī, ka spriedums *AKM*³⁸ attiecas uz vienlaicīgu, pilnīgu un neizmainītu radiopārraižu pārraidīšanu³⁹. Šādas pārraidīšanas gadījumā lietotāji var izmantot programmas saskaņā ar tiem pašiem nosacījumiem kā sākotnējo radiotranslāciju. Savukārt tāda pakalpojuma gadījumā kā tas, ko sniedz *VCAST*, viņu rīcībā ir programmas kopija ciparu formātā, kuru viņi var aplūkot jebkurā brīdī, kad vēlas, un tik daudz reižu, cik vēlas, kā arī veikt tās reproducēšanu un to pārnest uz jebkuru iekārtu. Tātad šī situācija nav salīdzināma ar sprieduma *AKM* situāciju. Jebkurā gadījumā pamatlietā *VCAST* nepretendē uz to, ka autortiesību īpašnieki būtu tai piešķīruši jebkādu atļauju nodrošināt tās lietotājiem Itālijas televīzijas raidorganizāciju translētos darbus. Tātad uz spriedumu *AKM* nevar atsaukties⁴⁰.

56. Lai noslēgtu šo daļu, manuprāt, skatot Tiesas judikatūru, ir skaidrs, ka *VCAST* sniegtā televīzijas raidījumu nodrošināšana pakalpojuma lietotājiem bez autortiesību īpašnieka piekrišanas ir šo tiesību pārkāpums, neskatoties uz apstākli, ka runa ir par brīvi pieejamām programmām, un neatkarīgi no jautājuma, vai šī nodrošināšana attiecas tikai uz šo programmu apraides pārklājuma zonu vai neattiecas. Tātad uz šo raidījumu reproducēšanu šī paša pakalpojuma ietvaros, kas veikta, izmantojot nelikumīga avotu, nevar attiecināt privātas kopēšanas izņēmumu.

33 Spriedums, 2017. gada 16. marts, *AKM* (C-138/16, EU:C:2017:218, 18., 26., 29. un 30. punkts).

34 Skat. spriedumu, 2017. gada 16. marts, *AKM* (C-138/16, EU:C:2017:218, 28. un 29. punkts, kā arī rezolutīvās daļas pirmā daļa).

35 Spriedums, 2013. gada 7. marts, (C-607/11, EU:C:2013:147).

36 Šis noteikums pēc tam tika apstiprināts; skat. it īpaši spriedumu, 2016. gada 8. septembris, *GS Media* (C-160/15, EU:C:2016:644, 37. punkts un tajā minētā judikatūra).

37 Visbeidzot, skat. šo pašu spriedumu, 2017. gada 16. marts, *AKM* (C-138/16, EU:C:2017:218, 21. punkts).

38 Spriedums, 2017. gada 16. marts (C-138/16, EU:C:2017:218).

39 Spriedums, 2017. gada 16. marts, *AKM* (C-138/16, EU:C:2017:218, 18. punkts).

40 Spriedums, 2017. gada 16. marts (C-138/16, EU:C:2017:218).

Pārbaude trīs posmos

– Ievada piezīmes

57. Ar Direktīvas 2001/29 5. panta 5. punktu ir ieviests ierobežojums dalībvalstu tiesībām paredzēt savos valsts tiesību aktos tajā pašā pantā norādītos izņēmumus, nosakot, ka “šos izņēmumus un ierobežojumus piemēro tikai dažos īpašos gadījumos, kas nav pretrunā ar darba vai cita tiesību objekta parasto izmantošanu un nepamatoti neskar tiesību subjekta likumīgās intereses”. Šīs tiesību normas pamats ir Bernes konvencijas 9. panta 2. punkts, ar kuru tiek tādējādi ierobežota iespēja paredzēt izņēmumus no reproducēšanas tiesībām⁴¹. Šo trīskāršo piemērojamas priekšnosacījumu ir pieņemts saukt par “pārbaudi trīs posmos” vai *triple test*.

58. Ir taisnība, ka, Tiesas ieskatā, ar Direktīvas 2001/29 5. panta 5. punktu šajā pašā pantā paredzēto izņēmumu saturs netiek grozīts⁴². Tomēr vienlaikus Tiesa sprieda, ka šai normai ir nozīme tad, kad dalībvalstis šos izņēmumus piemēro⁴³. Tātad tas kalpo kā norāde, interpretējot izņēmumus, kad tie tiek piemēroti dalībvalstu tiesībās, kā arī tad, kad Tiesa interpretē Direktīvas 2001/29 tiesību normas. Tādējādi attiecībā uz privātas kopēšanas izņēmumu, balstoties uz Direktīvas 2001/29 5. panta 5. punktu, Tiesa nosprieda, ka šis izņēmums ir piemērojams tikai reproducēšanai, kurai ir likumīgs avots⁴⁴.

59. No tā izriet, ka Direktīvas 2001/29 5. panta 5. punkts ir jāņem vērā arī, lai atbildētu uz jautājumu, vai uz tādu pakalpojumu kā tas, ko sniedz *VCAST*, dalībvalstu tiesībās var attiekties izņēmums no reproducēšanas tiesībām, kas balstīts uz šīs direktīvas 5. panta 2. punkta b) apakšpunktu.

– Piemērošana īpašos gadījumos un nepamatota aizskārums aizliegums

60. *Triple test* pirmā un trešā “posma” būtība ir pārbaudīt, ka izņēmums ir ticis piemērots īpašos gadījumos, kas nerada nepamatotu aizskārums autortiesību īpašniekiem. Tā kā ar ikvienu izņēmumu saistībā ar autora monopolu, ierobežojot viņa tiesības, viņam tiek radīts zināms aizskārums, ar šo noteikumu tiek paredzēts, ka konkrēta izņēmuma piemērošana ir ierobežota tikai ar situācijām, kurās šī piemērošana tiek pamatota ar izņēmuma jēgu. Aizskārums, kas tiek izraisīts, piemērojot izņēmumu, faktiski var tikt pamatots vienīgi ar šo jēgu.

61. Lai gan privātas kopēšanas izņēmuma pamatojumi var būt meklējami dažādos faktoros, ir visai izplatīts pieņemt, ka galvenā tā jēga ir apstākļi, ka autortiesību īpašniekiem ir nepiespējami vai vismaz ļoti grūti pārbaudīt to, kā viņu aizsargātos darbus izmanto personas, kurām ir likumīga pieeja tiem. Turklāt šāda pārbaude varētu veidot nepieļaujamu iejaukšanos lietotāju privātajā dzīvē⁴⁵.

62. Taču šis pamatojums nav atbilstošs tāda pakalpojuma, kādu sniedz *VCAST*, gadījumā. Proti, šis pakalpojums neattiecas tikai uz lietotāju privāto dzīvi, jo posmā pirms reprodukcijas izveidošanas, proti, kad *VCAST* sniedz pieeju televīzijas programmām, tas notiek publiski šīs sabiedrības saimnieciskās darbības ietvaros un autortiesību īpašniekiem tā ir viegli pārbaudāma. Nekas neliedz šiem īpašniekiem prasīt, lai minētajam pakalpojumam tiktu lūgta atļauja un lai *VCAST* lūgtu šādu atļauju. Tātad ar privātas kopēšanas izņēmuma jēgu nav pamatojams aizskārums, kādu autortiesību īpašniekiem radītu šī izņēmuma piemērošana tādiem pakalpojumiem, kādus sniedz *VCAST*.

41 Saskaņā ar šo tiesību normu “Savienības [kas izveidota ar Bernes konvenciju] valstu likumdošanas akti var atļaut šādu darbu reproducēšanu noteiktos īpašos gadījumos, ievērojot noteikumu, ka reproducēšana netraucēs normālu darba izmantošanu un nepamatoti neierobežos autora likumīgās tiesības”.

42 Spriedums, 2014. gada 10. aprīlis, *ACI Adam* u.c. (C-435/12, EU:C:2014:254, 25. un 26. punkts).

43 Spriedums, 2014. gada 10. aprīlis, *ACI Adam* u.c. (C-435/12, EU:C:2014:254, 25. punkts *in fine*).

44 Spriedums, 2014. gada 10. aprīlis, *ACI Adam* u.c. (C-435/12, EU:C:2014:254, 38.–41. punkts).

45 Plašākus apsvērumus, kā arī dažādas nostājas doktrīnā skat. manos secinājumos, kas tika sniegti lietā *EGEDA* u.c. (C-470/14, EU:C:2016:24, 15. punkts).

63. Es vēlos uzsvērt, ka *VCAST* situācija atšķiras no operatoru situācijas, kuri nodrošina lietotājiem ierakstīšanas aprīkojumu un palīgierīces vai kuri sniedz reproducēšanas pakalpojumus. Proti, šis aprīkojums, palīgierīces un pakalpojumi var tikt izmantoti, lai reproducētu aizsargātus darbus, bet var arī kalpot citiem nolūkiem. Turklāt iespējamo reproducēto darbu identitāte un tādad tiesību īpašnieki nav iepriekš zināmi. Tādad būtu nesaprātīgi pieprasīt no minētajiem operatoriem, lai viņi lūdz autortiesību īpašnieku atļauju šādu ierīču pārdošanai vai nomāšanai vai šādu pakalpojumu sniegšanai. Turpretī tāda pakalpojuma, kādu sniedz *VCAST*, ekskluzīvais priekšmets ir aizsargāto darbu nodošana rīcībā un aizsargāto darbu reproducēšana, kuri ir iepriekš konkrēti noteikti (jo paredzēti televīzijas kanālu programmās) un kuru autortiesību īpašnieki ir zināmi.

64. Tādu kopiju gadījumā, kas iegūtas no nelikumīgiem avotiem, Tiesa sprieda, ka privātas kopēšanas izņēmuma piemērošana izraisītu nepamatotu aizskārumu autortiesību īpašniekiem, jo viņiem tiek noteikts pienākums, neskaitot darbu izmantošanu privātā sfērā, neiebilst pret pirātisku rīcību⁴⁶. Tādā pašā veidā privātas kopēšanas izņēmuma piemērošana pakalpojumiem, uz kuriem var vienkārši tikt attiecināts parastais tiesību īpašnieku monopols, arī radītu viņiem nepamatotu aizskārumu.

– *Darba parastā izmantošana*

65. Vērtējuma otrajā posmā, kurā ir prasīta darba parastās izmantošanas aizskāruma neesamība, tiek sniegta atbilde uz jautājumu, kāds konkrēti ir aizskārums, kas radīts tiesību īpašniekiem.

66. Vienīgi autortiesību īpašnieku neiespējamība sakarā ar pārāk plašo privātas kopēšanas izņēmuma definīcijas jomu pārbaudīt to, kā trešās personas izmanto viņu darbus, jau rada aizskārumu darba parastai izmantošanai, jo tāda pārbaude, neskaitot likumīgi lietotāja privātajai sfērai paredzēto jomu, ir daļa no šādas parastās izmantošanas.

67. Vēl vairāk – televīzijas raidījuma ierakstīšana ļauj, pirmkārt, skatīties šo raidījumu ārpus laika robežām, kādas tam noteiktas programmā, un, otrkārt, saglabāt tā kopiju, lai noskatītos to otrreiz vai pārnestu uz citu ierīci, kas nav televizors, piemēram, uz pārnēsājamu iekārtu. Tādad tas veido papildu pakalpojumu salīdzinājumā ar sākotnējo radiotranslāciju. Televīzijas raidorganizācijas varētu vēlēties pašas sniegt šādu pakalpojumu, šādi izmantojot savus darbus, tiesības uz kuriem tām pieder, un gūt no tiem papildu ienākumus. Tādad ar apstākli, ka šo pakalpojumu sniedz *VCAST* bez minēto televīzijas raidorganizāciju atļaujas, tiek radīts aizskārums šim darbu izmantošanas veidam.

68. Turklāt televīzijas raidorganizācijas, kuru programmas ir brīvi pieejamas, galvenokārt tiek finansētas ar ienākumiem no reklāmas, izņemot sabiedriskās raidorganizācijas, kuras var iekasēt nodevu. Šie ienākumi ir atlīdzība par to, ka tiek izmantoti darbi, kuru autortiesību īpašnieces ir šīs raidorganizācijas. Proti, darbu pārraidīšana piesaista skatītājus, pateicoties kam reklāmdevēji ir gatavi pirkt raidlaiku. Taču, kā savos apsvērumos norādīja *RTI*, reklāmas tirgū *VCAST* atrodas tiešās konkurences attiecībās ar šīm raidorganizācijām. Tā kā *VCAST* bez atļaujas izmanto darbus, kuru autortiesības pieder televīzijas raidorganizācijām, šī konkurence kļūst negodīga. Atļaut šādu konkurenci, atsaucoties uz privātas kopēšanas izņēmumu, noteikti nozīmētu radīt aizskārumu šo darbu parastai izmantošanai.

69. Tādējādi Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzētā izņēmuma piemērošana tādiem pakalpojumiem, kādus sniedz *VCAST*, manuprāt, nebūtu saderīga ar šī paša panta 5. punktā noteiktajām prasībām.

46 Spriedums, 2014. gada 10. aprīlis, *ACI Adam* u.c. (C-435/12, EU:C:2014:254, 31. un 40. punkts).

Nobeiguma piezīmes

70. Manu apsvērumu kopsavilkumam attiecībā uz privātas kopēšanas izņēmuma interpretāciju, saskaroties ar tādu pakalpojumu, kādu sniedz VCAST, – šī izņēmumā priekšnosacījums ir tas, ka lietotājam ir likumīga pieeja darbam, kas ir reproducēšanas priekšmets. Taču attiecīgā pakalpojuma ietvaros pati reproducēšana nodrošina lietotājam pieeju reproducējamam darbam. Tātad šis pakalpojums ir veids, kādā pakalpojuma sniedzējs nodrošina pieeju darbiem. Šī nodrošināšana ir nelikumīga, jo tā tiek īstenota bez autortiesību īpašnieku atļaujas, ar ko tiek izslēgta privātas kopēšanas izņēmuma piemērošana. Turklāt ar šī izņēmuma piemērošanu tādām pakalpojumiem tiktu pārkāptas Direktīvas 2001/29 5. panta 5. punktā noteiktās prasības.

Secinājumi

71. Ņemot vērā šos apsvērumus, es ierosinu Tiesai sniegt šādu atbildi uz *Tribunale di Torino* (Turīnas tiesa, Itālija) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem:

Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Direktīvas 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā 5. panta 2. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā valsts tiesiskais regulējums, ar ko tiek atļauta darbība, kuras būtība ir bez autortiesību īpašnieku atļaujas sniegt šīs dalībvalsts teritorijā brīvi pieejamu virszemes apraides televīzijas raidījumu ierakstīšanas tiešsaistē pakalpojumu, ja virszemes radiotranslācijas signālu, no kura ieraksts tiek īstenots, notver minētā pakalpojuma sniedzējs, nevis tā lietotājs.